

حیات خلوت کلاس من...

شیبا ملک

دبیر فیزیک منطقه ۳ تهران

بالای برگه پرچلوه و مهم است و چانه‌زنی برای بالا و پایین کردن نمرات از بچه‌ها انرژی می‌برد که عملاً توجه به مواردی که در ارزشیابی به آن بی‌توجه بوده‌اند، مغفول می‌ماند. برای همین، یک‌بار این‌گونه آزمون گرفتیم:

در پایان فصل در کنار ارزشیابی‌های متنوع، یک برگه سؤال و مسئله تنظیم کردم که بخشی از نکاتی را که در حل مسئله مدنظرم بود، در برداشت. برگه‌ها را به بچه‌ها دادم و آن‌ها سر کلاس امتحان دادند. بعد به آن‌ها گفتم که برگه‌ها را به خانه ببرند و من تا ساعت ۸ شب پاسخ تشریحی را با ریز بارم برایشان در گروه تلگرامی می‌فرستم.

به این ترتیب، آن‌ها تا ساعت ۸ شب بعد فرصت داشتند برگه‌شان را طبق بارم تصحیح کنند و اگر نمره‌شان را پسندیدند و مایل بودند در ارزشیابی مستمرشان منظور گردد، به‌طور خصوصی آن‌ها را برایم بفرستند.

به دنبال آن چه اتفاقی افتاد؟

از آخر به اول می‌نویسم:

۴

روند حل مسئله، رعایت قواعد نوشتاری در حل مسئله فیزیک، توجه به یک‌ها، روابط فیزیکی و این نکته را که همه مهم‌اند و بارم دارند، بدون سخنرانی در کلاس و بحث و گفت‌وگو، مشاهده کردند. برخی مکاتبات در فضای گروه و فضای خصوصی را مشاهده می‌کنید.

۵

وقت کلاس اصلاً صرف این آزمون نشد؛ هر چند که از معلم در خانه وقت زیادی گرفت! اگر هدف ارزشیابی خدمت به یادگیری باشد، این آزمون و اتفاقات پس از آن بسیار در خدمت اهداف یادگیری بود. نتیجه‌اش هم تا حدی در آزمون پایان‌ترم، در شیوه حل مسئله، خود را نشان داد.

ارتباط معلم و شاگرد در تلگرام و فضای مجازی این روزها اتفاق جدیدی نیست، همه ما تجربه‌های متفاوتی از این رابطه‌ها داریم اما گاه از این فضا می‌توان در جهت اهداف آموزشی استفاده کرد؛ اهدافی که دستیابی به آن‌ها در کلاس و یا در فضای گپ‌وگفت جمعی و رودررو با همه بچه‌ها میسر نیست. مثال‌هایی از رویدادهای مجازی در کلاس فیزیک امسال من شاید نشان‌دهنده گوشه‌ای از خدمات فضای مجازی به یک معلم باشد.

در کلاس فیزیک یکی از اتفاقات معمولی و رایج حل مسئله و تصحیح تمرین‌ها پای تخته کلاس است. تجربه زیسته خیلی از دبیران نشان می‌دهد که گروهی از بچه‌هایی که مسئله را حل نکرده‌اند، رونویسی می‌کنند و آن‌ها هم که آن‌ها را حل کرده‌اند به جزئیات توجهی ندارند و بعضاً مشغول گفت‌وگو با هم می‌شوند. البته شیوه بررسی مسئله‌ها صورت‌های دیگری هم دارد؛ مثلاً گاهی مسئله به‌طور گروهی تصحیح می‌شود و معلم در جمع گروه‌های دانش‌آموزان حضور پیدا می‌کند و در مورد راه‌حل‌ها با آن‌ها گفت‌وگو می‌کند. هر معلم روش خود را برای بررسی و حل تمرین‌ها دارد.

من در کلاس همچنان عدم توجه به نکات ریز و نیز رعایت نکردن روند حل مسئله را پررنگ می‌دیدم. هر بار هم که آزمون گرفته می‌شد و زمان مرور برگه‌ها می‌رسید، می‌دیدم آن‌قدر عدد

۳

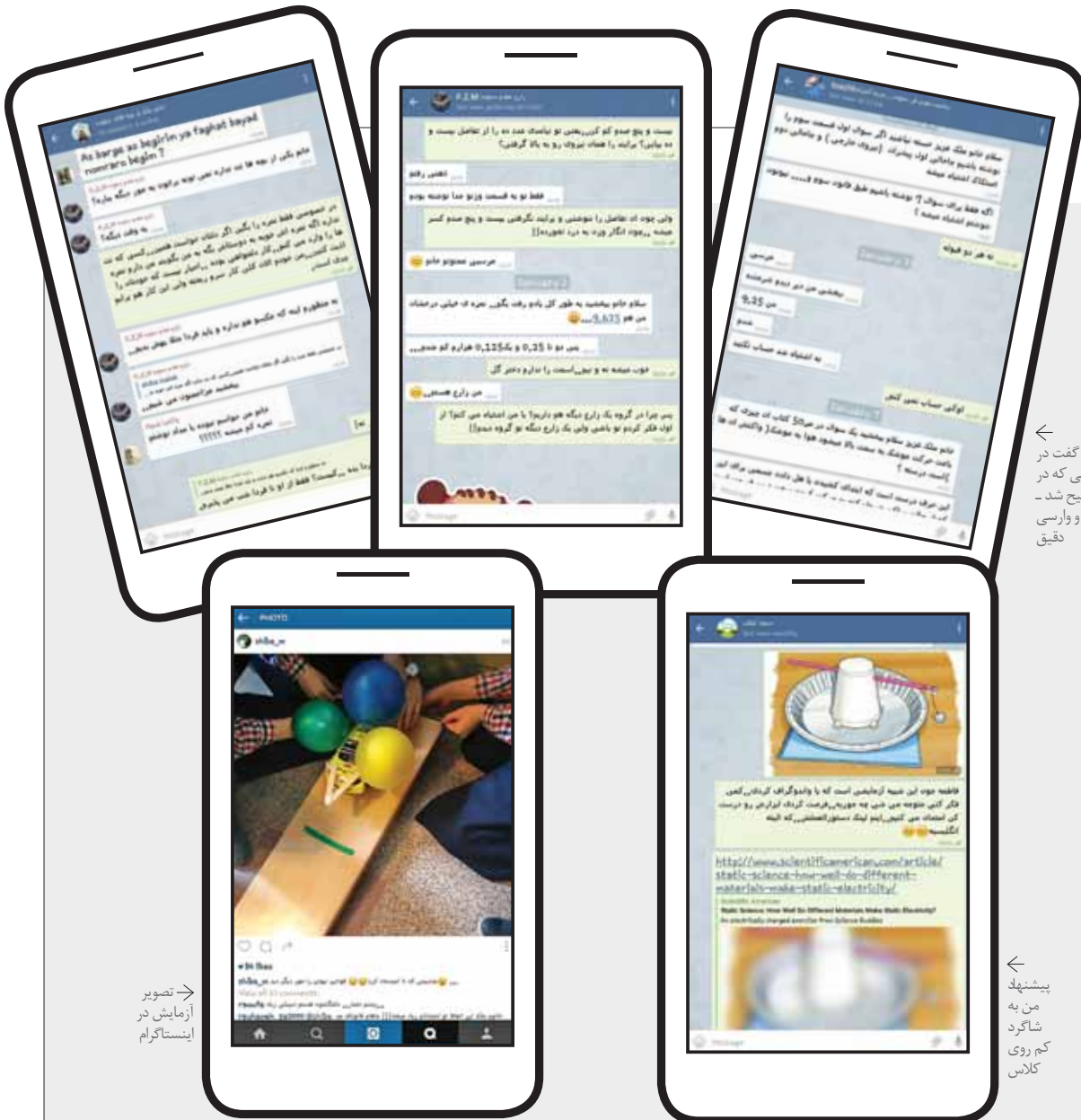
اتفاقی که در کلاس به‌ندرت می‌افتاد در خانه و در ارتباط دو نفره معلم شاگردی میسر شد. بچه‌ها مجبور شدند از جزئیات راه‌حل خود دفاع کنند، گاه من قانع می‌شدم و گاه آن‌ها!

۱

از جمع سی نفر فقط ده نفر نمره‌شان را فرستادند.

۲

همه برگه‌شان را دقیق واریس کرده بودند؛ از پیام‌های خصوصی، چانه‌زنی‌ها و سؤال‌هایشان معلوم بود.

گپ و گفت در مورد امتحانی که در خانه تصحیح شد - چانه‌زنی‌ها و واریسی دقیق

→ تصویر آزمایش در اینستاگرام

← پیشنهاد من به شاگرد کم‌روی کلاس

از آن برای دختر همیشه خاموش کلاس من روی داد. او یک‌بار زنگ تفریح با من و من پا پیش گذاشت و به آزمایش ابراز علاقه کرد ... من و مسئول آزمایشگاه او را رها نکردیم. شب برایش چند نمونه آزمایش فرستادم ... فردای آن روز با مسئول آزمایشگاه تمرین کرد و بعد در کلاس به بچه‌ها درس داد... حالا او یکی از دانش‌آموزان پیگیر و فعال کلاس است.

هر دبیری برای تعمیق یادگیری، برقراری ارتباط بهتر با دانش‌آموزان و استفاده کیفی از امکانات فضای مجازی راه‌های خود را دارد. و تجربه‌ها قطعاً برای معلمان با تجربه داستان جدیدی نیست.

مثال دیگری از ارتباط مجازی آموزشی، استفاده از عکس آزمایش‌ها در اینستاگرام است. گپ و گفتی که به دنبال آن در می‌گیرد، جالب است و نیز اینکه اصلاً امروز عکس آزمایش کدام گروه در اینستاگرام خانم معلم ظاهر می‌شود! همه اصرار دارند که ایراد کارشان برطرف شود تا تصویر آزمایش آن‌ها نقد نشود. گاه فضای مجازی مجال خوبی است برای گفت‌وگو با بچه‌هایی که اعتماد به نفس کمی دارند، چگونه؟ برایشان کار تعریف می‌کنم، تصویر و محتوای اضافه می‌فرستم و از آن‌ها می‌خواهم در دو جلسه بعد کلاس این محتوا را ارائه کنند یا آزمایش کنند و درس بدهند. مسئول مهربان آزمایشگاه هم‌یاور همیشگی آن‌هاست. نمونه‌ای